

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četrstopenne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229.

Po volitvah.

I.

Volitve so zdaj povsod končane. Izpadle so takó, da bode sicer večina deželnih zborov imela staro lice, vendar je v celoti velika prememba. Federalisti so zmagali v enem največjih deželnih zborov, na Moravskem. Ako se, kakor novine pripovedujejo, Čehi udeležijo centralnega parlamentovanja, ima stranka ravnopravnosti in narodne avtonomije ogromno večino. Brezobzirno gospodstvo nemško-ustavoverne klike je torej v pravi nevarnosti, in če se posebne in neprevidene okolnosti ne vmešajo, dejano bode v grob, ki si ga je s svojo krivičnostjo samo izkopal. S celoto volilnega rezultata torej moremo zadovoljni biti in smemo upati, da je naša pravična stvar samo pridobila, in velik korak naprej storila.

Menj pa moremo zadovoljni biti s posameznimi izidi. Če namreč pogledamo, kako so ustavoverni ščuvaji iz volilne borbe izišli, in primerimo, kako se je vlada njim nasproti zadržala, sili se nam misel, da ministerstvu samemu ni do tega stalo ukrepiti tisto stranko, ki je takoj ob nastopu njegovem toliko prijazneje pozdravila ga, kolikor srditeje so padli prejšnji nemški državni kormaniši čezenj. Vidimo, da se je ministerstvo postavilo na stališče jako dvomljive vrednosti „nad stranke“, dasiravno se je že ob času Potockega to stališče jako opolzlo pokazalo, ker je protivnike, ne da bi jih potolazilo, samo smelejše delalo, prijateljem pak sum zbujalo in pogum jemalo.

Mi na Štajeskem smo menda pač z neko opravičenostjo pričakoviti smeli, da nam vlada ob volitvah vsaj protivna ne bode. To pričakovanje pa nismo tako razumeli, da naj ta ali oni načelnik na Dunaji samó želi porazenja prusomanske svojati, nego si smo mi „vlado“ mislili konkretnije: mi smo upali da bode vlada v svojih vidnih reprezentantih, c. kr. uradnikih, višjih in nižjih vsaj neutralna, če ne bolj za nas, kot za stranko, ki

se je pod zastavo z nami borila: smrt ministerstvu in slovanstvu!

Namestu tega je pa ministerstvo tako visoko „nad strankami“ stalo, da so mu vajeti popolnoma z rok padli, da v svoji visini niti ni videlo ni videti hotelo, kako stari ostrozobi črv, v germanizaciji in nam protivnem nemštvu zarjavlega birokratizma, spodjeda korenine komaj povzdignjenega drevesa narodne svobode, miru in sprave.

Vlada je topo in nemo gledala, kako so njeni uradniki à la Schönwetter javno, in Seeder javno in za hrbtom s postavnimi in protipostavnimi sredstvi našim in vladnim zakletim sovražnikom na roko delali. Tako je dobil deželni zbor obraz čisto dozdanjemu podoben, dasi tega ni bilo treba. Ko bi se bila vlada le malo pobrinila, zmagali bi bili ne samo mi, nego tudi spravoljubna stranka v velikem posestvu; ali kakor iz najboljših virov vemo, vlada niti prsta vzdignila ni. Tako so celo pri c. namestniji brez sveta in vedenja stali in pustili, da je šlo, kakor je šlo. Da je potem izid tak, kakor je, temu se nihče ne bode čudil, kdor pozna naše od prejšnjih vlad in od nemških organov divje naščuvano filisterstvo in v sovraštvu proti „slavizmu“ odgojeno in utrjeno birokratovstvo.

Vse eno pa mi štajerski Slovenci nismo ničesa izgubili. Ako imamo letos en sedež v deželnem zboru, bolj nego lani, imamo na drugi strani korist, da smo v volilni borbi zopet mereči svoje moči z nasprotnikovimi, spoznavaje njegova orožja in svoje slabe in dobre strani, v zopetnem boji utrjevaje svoje narodne borilce — mnogo se naučili. Ako se bomo tega naučenega in videnega držali, a po tem delali z vsemi silami, vse od sebe vrgli, kar nas je zdaj zadržavalo v napredovanju, ako bomo napake, ki smo jih naredili ali ki so se v imenu naše narodne stvari in na njeno zdaj spoznano škodo narejale, popravili, — zaznamovali bomo gotovo prihodnjič boljji vspch.

Volitev v Brežicah.

V Brežicah, 8. sept. [Izv. dop.]

Duobus litigantibus tertius gaudet — naj bode brez ovinkov izrečeno: mi smo na lastni krivdi propadli! Iz kraja se je od vseh strani edino delalo za g. Kosar-ja, vendar so naši domoljubi precej hitro slišali, če so izrekli ime kandidato: „gospod, duhovnika pa ne volimo!“ Na drugi strani se je djalo: „gospod, lani sem g. Kosarja volil, pa so me doma skoro pretepli zavoljo tega.“ Tudi iz kraja še pride naroden kmet k nam s svarjenjem: „za g. Lenčka si upam precej volilnih mož prigovarjati, ne pa za duhovnika.“ Na Kozjanskem pa je bil razširjen znan listek iz Gradea, v katerem se duhovstvo napada. Izvedeli smo iz zanesljivih virov, da se je ta listek na glas prečital pri vsaki prvotni volitvi, in da je ljudi razdražil, da so vsled tega kmetje prepovedali volilnim možem voliti duhovnika! Iz Sevnice pa smo izvedeli, da je vse za g. Lenčka, in protivno duhovnikom. —

Tak je bil položaj že preje, ko je g. Kosar prišel na Globoko k pogovoru. Mi smo to o pravem času spoznali in prepričani, da se deroči reki ne moremo nasproti stavljati, smo nadalje delali za g. Lenčka, kajti jasno se je videlo, da vendar ne bi bil izvoljen g. Kosar, akoravno ni tudi zadnji čas g. Lenček blagodušno ko lani odstopil od kandidature, nego da bi dosti od Lenčkove stranke ali sploh ne volilo, ali pa celo prestopilo na nemškutarsko stran. Dokler pa nismo še vedeli, ali se bo g. Lenček udal občenemu glasu, ki je njega klical, smo se zavoljo volitve največ tega bali, da on ne bi prevzel kandidature, ali pa, da bi nazadnje odstopil. Na zadnji slučaj pa je računil g. Kosar, preziraje, da niti to nikdar ne bi njemu dalo večine glasov.

Jaz samo registriram gole fakte. — Tako smo videli, v kateri nevarnosti smo zavoljo naše zmage. Vendar smo mislili, da bo mogoče večer pred volitvijo porazumeti se, češ, da bo do tega

Listek.

Britka osoda.

(Bolgarska povest.)

(Dalje.)

IV.

Tako je nas zapustil Georgij, moj angelj varuh, in medve sve ostali prepuščeni samima sebi kot dve plavi kukavici! Bog! Samo ti veš, koliko sem prestala, kaj sem pretrpela! . . . Kdo bo od zdaj za naju delal? Kdo bo dve ženski glavi preživil in pred zlim branil. — Težko pretežko je bilo nama živeti. Draginja velika in davek ogromen, kako bi neki zamenila kraj s krajem? Razen te naše nesreče navale še Turki in Črkezi, ter se udomačijo v naših krajih in zavdajajo nam še večje rane. Kar je bilo srčnih mož in mladeničev, ugonobé, mnoge žene in device oskrunijo. A tega so na veliko našo žalost bratje krivi. Oni pravijo, da smo jim bratje, pa nam pošiljajo razbojnike, da nas pobijajo in sramoté. Kaj je brez teh tako malo pijavice, tako malo Turkov in drugih brežnikov! Mesto da bi nam pomagali Turke izgnati, nam še Črkeze pošljejo. Bodite bratje! Naj

bo, bog je dober! On nam bo pomagal v naši revščini!

Enkrat gre moja Nedeljka v cerkev, da bi obhajilo sprejela. To je bilo na evetno nedeljo. Potom jo sreča en Črkez, pa jo je hitel poljubiti. „Jako se mi dopadaš dekle,“ beseduje on. Nedeljka se spusti v beg, on pohiti za njo in jo siloma poljubi, hčerka vzplamti (kakor ogenj od sraina in jeze, zgrabi kamen in udari brezsrameža sred glave.

Ne vem od kod je siroteca dobila toliko moči, ali ga je tako čvrsto udarila, da mu je vso glavo razbila, pa je doletela v onem strahu polumrtva domu. Jaz se vsa prestrašim, ko jo zagledam mislila sem, da je izgubila pamet, in da ne bo ostala živa. Oči so jej bile zakrjavljene, lice blede a telo se je treslo kakor v mrzlici. — Od tega dne se je Nedeljka strašno spremenila, tako je izgledala, kakor da bi jo bil kdo očaral. Bili so dnevi, ko si samo njo videl in slišal, govorila je brez prestanka, včasih je skakala, včasih spet omolknila kakor nema, in usta se nijso odprla, ni koraka ni sama storila, dokler je nisi popeljal. Eno leto je prešlo. Enega večera smo že naklonili leči se, ko nekdo potrka na vrata. — Kdo

trka, poprašam jaz. — Nihče ne odgovori. Spet poprašam, spet nihče ne odgovarja; poprašam v tretjič, in tadaj se zasliši glas: odprite, jaz sem . . . vaš človek! — ko to Nedeljka sliši, poleti kakor obnorela k durim in jih odpre, notri stopi — Nedeljko. Moram priznati, da sem se malo preplašila, pa brž se umirim, ko se po lahko nama približa, sleče svojo gornjo suknjo, poda mi pismo mojega sina in Nedeljki dve žoltici in pozlačene ubane. — Kje je moj sin? Kje je moje drago dete? poprašam ga jaz. — V gori, odgovori. — jutri na noč pride semkaj, da se vzviđi z vama. — Kaj vi delate tam v gori? prašam ga. — Klavimo se. in kaj delamo? Hoteli smo postati svobodni, pa smo našli svobodo. — Bože, pa neiste vi hajduki? Moj sin, moje dete, hajduk. — Da, hajduk! Kaj je? Mi smo hajduki ali mi ne jemljemo kristjanom in ne prelivamo krvi. Za Turke nam je pa kaj malo žal, nij jih naša mati rodila. Zato jim povračamo sramoto s hudim, da nas zapamtijo. — Naj vas varuje milostljivi bog, rekla sem jaz, pa kaj sem mogla drugega reči. Jaz nisem mogla ne pomagati ne zlega odstraniti.

V.

Ali tudi moj Georgij pride . . . Ej kako

videla, da za njo ni upanja, in da bo zato prej imela zadosti žrtvoljubnosti, odstopiti **javno** v prid Lenčekovi stranki, in najvišji naši **narodni** stvari za ljubo. V tem smo se motili. G. Kosar ni hotel odstopiti javno, nego do 10. ure zjutraj. — ko smo začeli voliti, je še bilo takih, ki so volilec rekli, ne volite Lenčeka, nego g. Kosarja. Res je, da so nazadnje oni, ki so mislili g. Kosarja voliti, glasovali za g. Lenčeka, vendar je tačas že bilo prepozno.

Nemškutarji so med naše volilce, posebno med kozjanske raztrosili laž, da bode gosp. Lenček se dal voliti, potem pa poslanstvo prepustil g. Kosarju, in so kazali na to, kar se je lani zgodilo. — Volilec se ne more zameriti, da so verjeli to neumnost, ktera že po postavi ni mogoča. Tudi se jim je kazalo, da je g. Kosar v Brežicah nazoč, da zanj hočejo pregovarjati ljudi i. t. d. — S tem so nam ulovili gotovo kakih deset volilcev, ravno zadosti, da so večino dobili; ktere bi bili za narodnjaka dobili, za duhovnika pa nismo mogli. —

Kako pa je potem to, da smo preje že skoro polovico imeli za-se? — V obče so bila precej ista sredstva, kterih se je tudi rabilo v Celji, pri Mariboru i. t. d., namreč obrekovanje, vino in denar, o čemer nečem dalje pisati, kajti bi samo moral ponavljati to, kar nam dopisi iz drugih krajev donajajo. Vendar pa se je tukaj tudi rabilo sredstvo, ktero se mi čini preznamenito, nego da bi megel šutiti o njem. Nemškutarji (je premalo pravih Nemcev med njimi, da bi mogel jim to ime dati) so pri prejšnjih volitvah sprevideli, da s trdim Nemcem nikdar ne morejo zmagati, zato so si postavili kandidata, ki je sicer nam tudi celo sovražan, vendar pa **rojen** Slovenec, in ki je bil slovenski posestnik na kmetih, in še le pozneje se nakupil v mestu. Predstavili so pa njega našim volilem kot Slovenca. Zvečer pred volitvijo so osnovali velik banket ali pijančevanje, pošiljali so svoje pandure okolo po krčmah, ki so prigovarjali in vabili vse tačas že nazoče volilce; precej dosti jih so ulovili in peljali s seboj, in glej čudeža! Ta večer so na enkrat vsi naši Brežičani bili Slovenci, imeli so slovenske govore in mimo one krčme gredoči slišimo kričati: „živio, mi smo Slovenci!“ — Mislili smo si, aha, tako zdaj ptiči pojejo, te je tedaj mreža, s ktero hočejo sedaj našega premalo podučevanega kmeta loviti. Gotovo se je moralo nam tako postopanje zdeti ostudno, ker vemo da drugi čas isti Brežičani srdijo Slovenca in nazdravico „živio“, in da kličejo samo „hoch“, in takrat najglasneje, kadar se najhujše napada sedajno ministerstvo, in sicer zato, ker hoče to ministerstvo enkrat biti Slovanu pravično. Žal nam je, da nismo slišali, kar je menda g.

mogli potem za besedo prijeti. V obče pa je nam ono zvijačno postopanje nemškutarsko vendar moralo biti nov dokaz, da se narodno čutje dalje bolj razširja, tako da celo hujši naši nasprotniki, že narodni princip morajo za sredstvo porabiti, če hočejo našega kmeta oslepariti tako, da voli kot poslanca moža, kterega so nam sovražni nemški gospodi v Gradcu priporočali, in ki tudi gotovo ne bo se zmenil za naših pet zvestih slovenskih poslancev, ktere so volili Slovenci pri Celji, Ljutomeru, Slovenskem gradu in Ptujju za svoje neustrašljive zagovornike. — Povemo tukaj naprej, da g. Janeschitsch bo hodil z tistimi Nemci v Gradcu, ki so nam strastno sovražni, to je s tistimi, ki se imenujejo „ustavoverni“ — veselilo bi nas prav, če bi se motili, in mi bi potem radi preklicali te besede — vemo pa, da nikdar ne bo prišlo do tega!

Sploh pa še opominjamo ovim Nemcem in Nemškutarjem, to je sovražnikom slovenskega rodu, kteri se predrznejo, imenovati se „liberalne“ Nemce: Vi pišete, da se čutite kot Nemce, dobro! vi priznajte s tem princip narodnosti, in jo pišete na svoje čelo. Če ste pri tem samo prav malo liberalni, kako pa morete potem zaničevati in srditi Slovence, ki tudi tirja princip narodnosti za se. Če ste zares liberalni, morate pa spoštovati takega Slovence, ki se ne sramuje svoje narodnosti, in ki za svoj narod trpi, in se zanj žrtvuje!

Glejte Amerikance! Nemška vas leži v sredi angleških naseljenikov, potem je zopet česka vas i. t. d. Amerikance ne brani nobenemu narodu osnovati šole v svojem jeziku, on se še ne zmeni za to. Pa bo še prav dosti vode preteklo po naših rekah, da bo le nekaj pravega liberalizma se uselilo v Vaše mozgane! In celo vi, ki od slovenskega kmeta živite! — Pa saj je škoda pri „liberalcih“ izgubite besede, skoro me je te naivnosti sram!

Brez zamere da smo tako daleč izgubili se od svojega pravega predmeta, pristaviti še je treba zaradi brežkih volitev:

Z rodoljubnostjo smo priporočali g. Kosarja, kterega znanost, pogum, eneržijo izgovornost in druge dobre lastnosti poznamo, vendar smo nehati morali, ko smo enkrat videli, da zanj ni simpatije zato, ker je duhovnik, in zato smo se obrnili k temu, po katerem je narod klical, k g. Lenčku, in mu bodemo vsikdar hvaležni, da se je dal preprositi in je slišal na ta glas, in obljubil, zopet zastopati naše pravice kot poslanec, ako bode izvoljen. Očita se nam že javno, da smo mi krivi velike sramote pri volitvah v Brežicah. — To moramo z dobro in čisto vestjo odvrniti od sebe. Tedaj mi, ki nismo duhovniki, mi smo krivi, da

Sicer se nahaja še dosti duhovnikov, ktere narod ljubi, vendar le tam, kjer duhovnik v celem svojem dejanji kaže, da on brez egoizma skrbi in živi za svoj narod, in kjer ga ljudstvo kot takega dobro pozna; sicer vemo tudi, da bodo vsi duhovniki, kterim je ljubezen do naroda prva, dalje delali za blagor in napredovanje našega ubozelega slovenskega naroda!

Dopisi.

Iz Celja, 9. septembra. [Izv. dop.] G. Kavčič, posestnik iz Sevnice si je izmislil, da bi bilo treba zdanje ministerstvo vsaj obesiti. Vstal je torej in v volilnem shodu v gostilnici pri levu javno v interpelaciji naložil kandidatu in zdanjemu celjskemu poslancu dr. Neckermannu, naj dela ako v državni zbor, pride na to, da bode dejano vse ministerstvo v obtožnistanu. Dr. Neckermann je bil drug dan voljen s to nalogo od volilcev, kteri so ga volili.

Med prvimi pa, ki so šli volit, so bili naši c. kr. uradniki; prvi in na izgled svojim podpostavljenim g. pl. Viktor Vest, predsednik okrožne sodnije. Torej c. kr. uradniki gredo k volilnici, da bi odpravili vlado, ki ima namen birokratičnemu gospodarjenju konec storiti. C. kr. uradniki se dajo rabiti na življenje in smrt proti vladi, kakor da bi imeli domače v državi.

Na Moravskem je ministerstvo nekoliko Giskrohusarjev samo prestavilo in glej, narodnjaki so v mestih 8 sedežev pridobili v kmečkih okrajih pa samo enega izgubili. V Celji so volili vsi sodniski uradniki, izuzemši tri svetovalce (namreč dva Slovence in 1 fevdalec) kandidata, ki ima nálog citirati Hohenwarta pred kriminal! Ravno tako so volili davkarski uradniki!

Iz Ptujja, 7. sept. [Izv. dop.] (Volitev). Kakor je pričakovati bilo, zmagal je protinarodni kandidat Dr. Josef pl. Kaiserfeld za Ptuj in druge mesta in trge. Na naši strani je zmaga tako dolgo nemogoča, dokler se krivični sedanji volilni red ne prenaredi. Kaka krivica leži v volilnem redu, razvidi se iz tega, da eno mesto in trije trgi, namreč Ormuž, Srdišče, Ljutomer in Rogatec, v kterih še vlada čista ljubezen do domovine in cesarstva, kder se nahaja zdrava pamet in premoženje, morajo pokorni biti po številu zelo manjšemu Ptujju, kder odločuje korumpirano krdelo penzionistov in zarovanih birokratov, v Prusizmu opijanjenih izdajalcev, in množina po prej imenovanih teroriziranih meščanov.

Kdor politične zrelosti, političnega prepričanja in patrijotizma noče najti, naj ga gre v Ptuj iskat; in vendar odločuje to mestice za pet mest

strašno se je spremenil! Počrnil, odebelil je, brke so mu narastle dolge, jako dolge. Nijsem se ga mola nagledati in jokala sem, smejala se in popevala — kakšna ti je srajca sin? baram ga pregledajoč ga od glave do pete, — trdna in zapone nijso podobne onim, ktere jaz sešijem. Pa kako so ti počrnele roke ko popotniku, in lice ti je zagorelo, počrnelo. Ali sedi dete moje. — Vsedel se bom mati malo ti pa bom tolmačil vse po redu, jaz imam o mnogem govoriti s teboj, reče Georgij s krepkim glasom pa jasnim kakor zvon. — Lepo sin, lepo, govori materi, hrana moja, majka te bo poslušala. — Prvič ti bom povedal, da sem se maščeval nad svojimi sovražniki, kteri so mi dragega očeta ubili, in nas naredili uboge sirote, drugič ti moram reči, da sva jaz in Nedeljko stopila v srbsko vojsko in da bova kmalu podnarednika; a tretjič . . . — Povej materi svojoj, kaj je tretje, poreče Nedeljko smejoč se — A tretje je to, besedi Georgij, jaz hočem svojo sestro močiti. — To je lepo, sinko, lepo, pa poslušaj mene, kaj ti bom rekla pred nekoliko dnevi je snubil Nedeljko neki zelo pošten človek Šterija Mustak — ti ga poznaš, on trži, bogat je in dobre hiše. Kje bi Nedeljka našla boljšega moža od njega, sam bog ga ji je

nasproti poslal! Jaz mu nijsem mogla ničesa obljubiti, ker sem čakala, da se posvetujem teboj. — Meni se ne dopada Šterija, mati, in jaz želim Nedeljki boljšega moža, poreče Georgij. — Koga dete moje? pobaram. — Tu Nedeljka mojega brata in prijatelja. — Nedeljka, vskliknem, kteri je brez roda in plemena, kteri nema hiše ne poliščva, hajduka, potepuha, kesedžijo. Ko Nedeljko začne moje besede, prime se za glavo, molči nekaj časa, pa počne potem ognjeno govoriti. Govoril je tako živo, da sem čutila, kako mi je srce stresal, mnogo sem si onega, kar je govoril od besede do besede zapomnila. To je govoril: Nijsem jaz samo hudobije činil na tem svetu, jaz sem tudi mnogo dobrega storil, dobro, ktero sem učinil, zlo prevaguje. Tudi meni se je ostudilo ono klatenje po gorah, davno že sem bil željen jatagon vreči od sebe, ker vem, da bi prej ali poznej padel Turkom v roke, da nebi utekel vislicam. Raji bi pretrpel smrt nego da bi padel v pesti glavnih sovražnikov svojih, da bi me mučili z vsakovrstnimi mukami. Strašno je to samo pomisliti! Zato sem se podal v hajduke. Moje srce me nij nikdar v hudobijo, zapeljevalo, nikdar me nij vleklo, da bi postal morilec, da bi kradel, da bi postal razbojnik: moja

narav je strašna, duša mi ne more trpeti, da stareji moži najmlajšega, — da silniji gnjeto slabšega, da nevétnik tepta našo rodno vero. Ne morem znositi to mirnega srca, ono mi vzkipi od jeze, ko vidim brate svoje, kako jih glad mori in žeja, in vsaka druga reva. Pri nas nij ni pravice ni zakona, zaterajo nas in izpijajo nam kri vsakovrstne zveri; volkovi so pastiri v čedi jagnjet. Kdo bo skrbel za uboge sirote? Kdo bode ako mi sami ne? In ako nič naše besede nestore, naj to stori diljka in britka sablja . . . Kdo ne sisa naše krvi? Turci, Cincarji, čerbodžije uradniki krščanski v Turški, tatovi, pa celo cigani . . . Nijsem mogal trpeti to, in zamenjal sem temnico z zeleno goro, in svobodo. Le Georgij, Stara planina in tice v gori vedó, kaki boli moje srce mučijo: le njim sem razodel svojo revo. Mnogo namčravam ali želja se mi neizpolni. Ne najdem po želji junaka, vsi samo goli sinovi, tatovi, morilci, razbojniki, pijanci in krvoloki. Roke so jim krvave do rame, glave pijane, nij jim para; zatega del sem odšel v Srbijo, da bi se otrezel teh nevrednežev. Ali mi nismo še zreli, ne vemo, kaj nam treba, kaj je sveto. Bolelo me je, da se nič ne stori . . . Mesto da mi pomagajo, kričali so vsi nad-me, da sem jaz razboj-

lilni red tako prenapedi, ka bode mesto z deželo volilo, ako neima toliko volileev, da bi za se enega poslanca imelo pravico voliti, ali pa se tudi Veržeskemu trgu pravica podeli, z mestom voliti. Le tako znamo mi število naših vrlih in vsegdar zvestih Središčanov pomnožiti.

Kar se volitve tiče, je bil terorizem od protinarnodne strani velik. Vsak je moral na noge, če se je tudi na dveh brgljah na borišče vlekel; narodnjake so zasmehovali, uradniki so bili komandirani. Da tudi brez debele laži nij ostalo, je jasno. Tako je n. pr. Ljutomersko poglavarstvo, kder je hud sovražnik Slovencev, gosp. Haas na čelu, lažljivo povest raztrosilo, da letos pooblastila vdovni ne veljajo. Ljutomerski narodnjaki, kateri so mislili, da se uradu še slobodno sme verjeti, so tedaj opustili, za pooblastila, katerih je v Ljutomeru dosti, skrbeti, in polovili so je nemškutarji. In glejte! celo politični uradniki so prišli s pooblastili in so tam v dvojni osebi proti vladi glasovali. Kdo od Slovencev še tedaj more zaupanje imeti do Ljutomerskega političnega urada, kateri se je nad Slovenci tako zagrešil, in jim vedoma toliko gladodtegnil? Da preiskalni sodnik, g. Hüttner, o katerem ljudje pravijo, da še ne zna tata zapreti, nije izostal, kder gre za to, poslanca voliti, kateri ima nalog slovenski narod teptati, se od njega kot uradnika samo razume.

Na naši strani so edino Središčani, katerih je 90 prišlo, kakor en mož za narodnega kandidata, g. dr. Ploja glasovali; precej glasov smo iz Ljutomera, nekatere tudi iz Ormuža dobili. Hvala Vam lepa, vrli rojaki, za vašo stanovitost, če še tudi nismo zmagali, vi nam pripravljate pot, in enkrat bomo vendar zmagali! Ne strašite se pred sirovim meščanstvom ptujskega mesta, ktero Vas je zasmehovalo; Vi ste se pošteno obnašali. V zadnji trenutek pa je nam dosti glasov odpadlo, ker mnogo narodnjakov nij več glasovalo, ko so videli, da je zmaga na protivni strani. Po volitvi je bil velik krik in veselje; „Gutschlaucherji“ pa so skrbno gasili, da se njim nebi pljuče vnele.

Druge episode pred in po volitvi, ktere imajo marsikaj zanimivega vselej, bom Vam prihodnjič poročil.

Od Male nedelje, 8. sept. [Izv. dop.] Kakor vam je znano je tukajšnja volitev za narodno reč dobro izpala. Že pred volitvo smo bili vsi za narodnega kandidata tako navdušeni, da bi bili slobodno na vse strani poročali, da je skoro enoglasno izvoljen. Ko pridemo na dotično mesto in se izvoli volilna komisija, ktera si je enoglasno našega slavnoznane gospodarja g. F. Jančarja-

nik. A kadar premisliš, kar ti delajo, ki se tako delajo, ki se tako deréjo? Zatirajo slabe brate, žive lepo brezskrbno: eden trži z ukradenimi denarji, drugi nosi dvoje, troje človeško življenje na duši, pa živi mirno, pa nikdo se ga ne dotakne. A mene? Mene preklanjajo, psujejo in zasmehujejo. Ali nič ne dé, prišel bo dan maščevanja in čorbadžije in vladike bodo viseli na svojem jecenu. Jaz nisem si oskrnil rok z nedolžno krščansko krvijo in bog mi bo milostljiv . . . — Tudi je še Nedeljko mnogo govoril, zelo mnogo, ali jaz ga nijsem mogla razumeti, ker sem jako prosta žena. — Kaj je mati, kaj si rekla? Hočeš-li dati Nedeljko ali ne — prašal je Georgij, pobesivši glavo. — Ne vem dete moje, porečem, kakor ti in Nedeljka hočeta, tako naj bo; jaz ne bom nevesta temuž ona. Jaz sem vam povedala, kar želim, vi pa storite, kar čete. Šterija je bogat in dober človek. — Poslušaj me mati, spregovori Nedeljka in pogleda mi ostro v oči — nečem ne bogastva ne turške slave, jaz čem moža, kateri ne bo trpel da me žalijo, kateri bi me obvaroval nasilnikov nevrednežev, kateri bi se maščeval nad vsakim, ki bi se predrznil sramotiti me: takega hočem. Nikdar ne bode Nedeljkin mož strašljivi cincarin, ne hudobni Grk, ne plašljivi čorbadžija, ne pokvaren Turčin temuž junak, ki se srcem in dušo ljubi svoj narod in sirote. (Dalje prih.)

kajšnji volilni okraj ima 86 glasov, mod temi jih je dobil 75 dr. Serneč, 4 nek negovski filister Špirk, in 1. gosp. Jančar, 6 jih pa zavoljo bolezni priti ni moglo.

Da pa tudi vi in ves slovenski svet zve tistih pet imen, kateri so protinarnodno glasovali, vam jih tukaj priobčujem, in ti so: Andraš Simonič, učitelj pri sv. Petru v Radgoni; Jože Burja z Jamna pri sv. Jurji; Veserich Franc iz Črešnjovec; Bračko Anton z Orehovec in Špirk od Negove, kateri je le zato gosp. Jančara volil, ker sebe ni mogel niti smel voliti. Sram bodi take volilee!

Konečno morem še nekoliko o gosp. Simoniču, učitelju pri sv. Petru pregovoriti. Simonič je bil tudi od nazočega c. k. komisarja voljen v volitveno komisijo, kateri je prvi svoj glas preje rečnemu nemškutarju Špirku oddal. Sv. Peterčani! ali res nimate bolj zanesljivih bolj značajnih mož? Pomilujem vas, da imate še do takega učitelja svoje zaupanje, do učitelja, kateri je nehvaležen Slovence, kojih kruh je.

Iz Kranja, 8. septembra. [Izv. dop.] Ena blamaža več ali manj, to je menda „vademe-cum“ naših kulturonosnih možiceljnov na Kranjskem. Ljubljanski „Tagblatt“ razodeva nenavadno veselje nad pokorščino Dežmanovih šolarčkov. Dežman sam je nedavno pridedral v Kranj. Kdor ga je videl, vsak je že popred mu na obličji bral, da ima imenitno nalogo rešiti.

Pokorščina je lepa lastnost otročičev in za služi pohvale. Zatoraj dovolite meni, da oslavim imena naših politikarjev, ker se mi dozdeva, da je „Fleisszettel“ ljubljanskega Tagblatta zanje še zmirrom premršel. Prvo mesto je odločeno bilo gosp. Karolu Skariji bivšemu častniku, zdaj poštarju in udu ljubljanskega konstitucionalnega društva. Pri njem je docvela nemška kultura do vrhunca, zatoraj nikar ne verjemite, da ne zna poštnah opravil opravljati. To more le tisti trditi, ki ne vé, da pri Dolencu Slovence opravlja. Njemu je bila naloga dana, sprožiti predlog v srenjski seji zastan nemščine v ljudskih šolah in on jo je srečno rešil, čeravno ni znal ni enega temeljitega razloga za predlog povedati.

Izgovor drugega matadorja, Boštjana Šavnika, mestnega župana in lekarja v pokoji se glasi „ich habe alles den Deutschen zu danken.“ Ako pa vprašanje pretresujemo, kje na Nemškem se je obogatil, pridemo v zadrege in priznati moramo, da so mu slovenski kmetje iz slovenske zemlje korenin donašali, ktere je kuhal in z njimi denar koval.

Cene Mally usnjarski mojster se je iz Tržiča preselil in bi rad Kranjčane v Tržičane metamorfiziral.

France Dolenc, gostilničar in trgovec, je bil nekda s prepričanjem Slovence in ud slovenske čitalnice. Odkar je pa nemški kazino v njegovem poslopji, je moral revež slovensko prepričanje na kljuko obesiti in postati sluga Derbič-paše in njegovih beg-ov. On sicer tudi Slovence s povabili počasti, vendar ne more na strani Slovencev ostati, „weil sie mit den Pfaffen gehen.“

Potem sta oba Šifrerja, Janez voščencar od kterege kupujejo Slovenci voščene sveče, in France ki si domišljujejo; „a zdaj smo Slovence dali,“ dalje France Krisper trgocev, udeleženci omenjenega sklepa. Kar imajo, pridobili so si le v prometu s Slovenci, a vendar trde, da imajo vse od Nemcev. Ko bi pa to laž med resnice šteli, vendar ne vidimo v tem razloga zatajevati svoj rod in se ustavljati njegovemu napredku.

Konečno še omenim g. Janeza Kumer-a gostilničarja in peka, od kterege se po omiki in značaju lahko reče: šviga svaga, čez dva praga, in Jožeta Krener-a, strojarja ki le iz nemške — Loke došel v Kranj, da bi Kranjčane ponemčil. Med temi 12 apostoljini so še trije, ki prejkone ne vedo, zakaj so glasovali. O g. Geceljnu in Trebarji čemo po kristjanskem načelu domnevati, da sta le iz pomote za Skaria-tov predlog glasovala in da zaradi tega še nista se izneverila narodu, kajti človek je slab, in lahko se mu pripeti, da pade.

prav lahko prizanesel. Res njih ravnanje boljšega naslova ne zasluži. G. Dežman bi si bil lahko prihranil denar za vožnino in blamažo. Če se on šteje med zastopnike kranjske inteligencije, mu nikakor ne pristoji, da se sam dá rabiti od stranke, ktera séga s svojimi namerami čez naše meje. Koliko mu je mar za blagor kranjske dežele, dokazuje njegovo strastno nasprotovanje v dež. zboru zoper naše prave zastopnike, in njegov organ, ki šunta še poštene Nemce proti pomirjenju narodov z lažmi n. pr. da bodo morali Nemci za Kranjce še davkov plačevati, ker je Kranjska preveč revna. Od kod pa prihaja ta revščina, naj nam g. Dežman to pové. Ptujci prihajajo v našo deželo, ki še celih blač nimajo in čez nekaj let se s kapitalom bahajo in Slovence, ki so jih gostoljubno sprejeli, čez rame gledajo. Seveda bi se tem gospodom prileglo, da bi vse pri starem kopitu ostalo, da bi se še zanaprej naša mladina s podučevanjem v tujem jeziku mučila, da izgubi vse veselje nad ukom, da bi srednje in više šole ostale nemške, da bi se le vedno nemško uradovalo, da bi toraj le tuji mastne službe dobivali, Slovence pa drobtine pobiral in če teh ne najde, da zapusti domačijo in med ptujci s krvavimi žulji kruh služi kot hlapec.

Postava sklenena od dež. zbora je iz narodnega stališča prej prepohlevna nego prenapeta. V njej veje duh stroge ravnopravnosti in ova podaja peščici Nemcev ravno to, kar si sami želé, med tem ko koroški in štajerski Nemci slovenskim sosedom prav nič ne privoščijo. Sicer pa zgodovina in vsakdanja izkušnja uči, da je ves poduk brezploden, brez zdrave podlage. Zdrava podlaga pa je podučevanje v razumljivem jeziku, ne pa v tujščini. S tem ni izvržen nauk drugih jezikov n. pr. ne mščina kot predmet. Tudi za to jo skerblijeno v postavi dež. zbora. A to ne sprevidijo naši očetje. Prej ko ne še postave brali niso. Gotovo pa je ne razumejo. Edini g. Reš in g. Saverl sta se ustavljala sklepu prej omenjenih mestnih očetov, da se protestira proti postavi dež. zbora o učnem jeziku na ljudskih šolah oziroma peticija pošlje na ministerstvo nauka. Samo ta dva, bolj znajoča želje in potrebe slovenskega naroda in posebej naših meščanov, sta se zastonj trudila drugim odbornikom njih napačno ravnanje razjasniti in jih od sklepa odvrti. Drugim odbornikom pa priporočam za drug pot več takta. Z njihovim postopkom se le zdražba dela, ki niti enemu niti drugemu ne koristi. Za zdaj pa naj Boga zahvalijo, da so drugi meščani pametnejši od njih, in če bi se iz tega nepremišljenega koraka resna spletkla vnela, in ker so zdaj vse zaupanje someščanov izgubili, jim dam tudi ta svet, da naj sami resignirajo prostovoljno na njih sedeže v srenjskem odboru, če ne, se bodo postavni pripomočki našli, ki jih bodo k temu prisilili.

Kranjski meščan.

Iz Zagreba, 8. sept. [Izv. dop.] Sabor-ske volitve v Belovarske županiji so končane. Narodna stranka je zmagala na celem liniji. Slava najmlajšej hrvatske županiji! Uradne „Narodne Novine“ drže se za glavo vsled tega, ter javkajo in tarnajo o tem novem vspehu narodne stranke. One izrečno priznavajo, da je izid belovarskih volitev vlado v pravem smislu besede presenetil! ter se naravnost sklicujejo na „milost“ narodne stranke, vsled ktere bi bila morala vendar, če že ne „pijandurino“ Hrvoića, pa vsaj Prica in Živkovića, ki so bili vladni kandidati, podpirati. V javnem življenji, kjer gre za biti ali ne biti, kjer se razne stranke za svojo eksistenco bore, je apeliranje na milost vendar malo preveč priprosto. V političnih bojih se milost ne pozna, še pravica se žalibog malokje priznava, vsa politična vprašanja so žalibog le vprašanja jakosti. Med enako jakimi strankami je kompromis mogoč, za milost pa med zmagajočo in premagano stranko ni v javnem življenji nobene rubrike. Kdor se spusti v borbo javnega življenja, ta mora na to pripraven biti, da ne bo nikdar dobil pardona, če se mu nesreča pri-

peti, da bo premagan. „Nar. Nov.“ bi se naj raje nad to novo vladino nesrečo razjokale pa jih je sram, menda zato, ker so že prestare. — Izid teh prvih volitev v Belovarski županiji nam je porok, da bodo kakor denes tudi v bodoče zmerom narodnjaške; narodna stranka pridobila je tedaj, kakor se vidi v Belovarski županiji mogočnega sodelavca. Voljeni zastopniki so: za mesto Belovar bivši hrvatski kancelar Ivan Mažurauič, za okraj sv. Trojice belovarski župnik Stekovič, za čazmanski okraj odvetnik dr. Rohak v Sisku, za Gjurjevski okraj župnik Lehpamer, za hercegovski okraj Josip Špun odvetnik v Belovaru, za sv. Ivanski okraj Sviličič mestjan v Križevcu, Miškatovič urednik „Obzora“ voljen je bil v dveh okrajih: v Križkem in Pitomaškem, in Posilovič v sv. Ivanu.

Kar se tiče izida Vaših volitev, nas je posebno vest, da je narodna stranka v Brežkem okraju padla, zelo neugodno dirnola. Brežčani, ki so naši najbližnji sosedje, ki tako rekoč vsak dan z nami občujejo, so se svojemu narodu izneverili, in to je kar jim oprostiti ne moremo. Brežci so pokazali, da so na Štajerskem to, kar je Tržič na Kranjskem. Za prihodnje volitve poslali bomo mi iz Zagreba nekoliko naših starih izvežbanih kortešev gore v Brežice, in potem se naj ogledata brežki župan Schneiderschütz in njegov doušnik „van der Koth“, kakor se baje v prihodnje namerata po pruske ortografiji pisati, ta dva trna v slovenske peti.

Iz Dunaja. 10. septembra. [Izv. dop.] (Društva „Feuerwehr“) Nemci imajo razna društva, ktera nimajo nobenega političnega programa, a se povsod izkažejo kot pionirji germanizacije in protislovenske politike. Taka društva so posebno: „feuerwehr“, „turner“ in „maennergesangsverein“. Dasiravno postava prepoveduje zveze političnih društev, so vendar ta omenjena društva vseh dežel ozko zvezana in imajo svoje „partei-tage“, na katerih se ne turna niti ogenj gasi — nego debelo po prusko politikuje.

Tudi med nami je mnogo takih društev. V Ljubljani, Celji, Mariboru, Celovei itd. Posebno ona v Ljubljani so rade svojo humanitarno stran poudarjati in res so bili celo nekteri narodnjaki tako naivni, verovati, da gre tu samo za uboge ljudi, ktere nesreča ognja zadene. Kmalu so se prepričali mogli, da so tu pod krinko lepega človekoljubja samo izrastki mreže, ktero prede pajek ponemčevanja vidno in nevidno čez naše glave.

Ravno berem poročilo o občnem „feuerwehrtagu“, ki je včeraj bil v dunajskem Novem-mestu. Kdor prej ni vedel, kaj so ti „gasitelji“, tu se lahko podučil. V slavnostnem govoru je poudarjal prvi govornik, da bodo morali „feuerwehristi“ svoje življenje zastaviti za nekaj „višjega“ nego za ime-nje svojega bližnjega, namreč za „nemško kul-turo“.

„Vi ste pripravljeni svojo kri in svoje življenje dati za dobičke Nemštva“ kričal je fanatičen govornik in vse mu je viharo potrdilo. „Vi ste pripravljeni vse zastaviti za brambo naše narodnosti.“

Nobenemu svobodnomislečemu menda ne bode v glavo padlo policijo klicati na take izjave od mož, ki bi morali morda ne samo materijelni ogenj nego tudi ogenj politične strasti gasiti, ne pa še spodžigati. Trebalo bi pa, da se ker že enkrat taka društva s tem izrečenim namenom tudi med nami eksistirajo, druga enaka društva nasproti postaviti, kjer je mogoče. Iz strašnega fanatizma, ki vre zdaj po žilah nemškega naroda v Avstriji in v Prusiji in ki izvira — ne iz liberalizma, ne iz ljubezni do svobode, ne iz kulturnih nagibov, kekor se sem ter tam polepšalno reče, temuč edino iz nesrečnega sovraštva do nas Slovanov, — iz vsega tega vidimo, da bomo morali tudi mi še mnogim napadom nasproti braniti svojo narodnost.

Ker je iz tacih prikazni vidno, da se „feuerwehr“ z nemško politiko in nemško narodnostjo več in bolj navdušeno peča nego s svojim javnim humanitarnim poklicem, ni se čuditi, zakaj je na pr. ljubljansko enako društvo, ki je bilo včeraj tudi pri tem pruskem kričanju zastopano, pridobilo si zaslužen travestijo imena v „feuerscheu“.

Politični razgled.

Izmed 17 deželnih zborov jih ima zdaj, ko je zmagana ustavoverna klika na Moravskem in gornje avstrijskem nič menj nego 13 federalistično večino in se v državni zbor lahko zbere dve tretjini federalistov, t. j. toliko kolikor treba, da se more ustava po ustavnem potu premeniti. Temu naproti se Nemci svoje zmage v doljneavstrijskem velikem posestvu tako pretirano veselje kakor da bi od te dežele in od dunajskega mesta zares odvisna bila osoda celega cesarstva. Zato se že zdaj po raznih novinah naznanja, da bodo Nemci iz državnega zbora izostali, torej Čehe posnemali. Kakšen vzrok imajo za tako postopanje zdaj, ko ustava vsa obstoji, ko se nikjer ne vidi, da bi kdo svobodne ustanove podiral, ko je nemška narodnost zagotovljena Nemcem kakor nobenemu narodu njegova, — vse to je težko umeti.

Dunajska „N. fr. Pr.“ je prešela, da je po novih volitvah v zborih, ki so bili razpuščeni 279 liberalcev in 159 klerikalcev (in narodnjakov.) V državnem zboru bodo pa rečenem listu že brez Čehov iz Českega in Moravskega 76 ministrijskih poslancev proti 50 „liberalcem.“ Ako pa ne voli zdaj razpuščena lineska komora bode nemško-liberalnih celo samo 48. Ako Čehi iz Moravskega pridejo v državni zbor, pošljejo 19 narodnjakov in 3 Nemce. Ako še Čehi iz Českega začasno pridejo pošljejo oni 41 Čehov in 13 Nemcev. Tako bi bila torej razmera v državnem zboru

136 Slovanov in spravi prijaznih Nemcev proti 66 ustavovernikom, torej (ker je vseh poslancev skupaj 202) 4 glase čez večino dveh tretjin.

Cesar se je iz Solnograda od obiskovanja pruskega cesarja vrnil na Dunaj nazaj, in bode kakor „Oesterreichisches Journal“ pové, še enkrat z ministri presodil in preposvetoval celo akcijo pomirjenja.

Solnograški diplomatični dogovori so še vedno v prvi vrsti političnega pretresovanja. Hohenwartov list ob pravem času spominja, da so Prusi, kteri so ta shod dosegli, l. 1869 ščuvali Čehe in druge Slované na nemško Giskrovo vlado ravno tako kakor denes ščujejo avstrijske Nemce na Čehe in druge Slované ter po vseh svojih novinah rujejo proti Hohenwartu. To dokazuje da Prusiji ni do družega nego da bi se ohlani nepokoj in nered v Avstriji. — „Politik“ kakor drugi česki listi vidi v solnograških pruskih poskušnjah samo iskanje Avstrije za boj proti Rusiji, ktera nezlomljena moč je Slované-sovražecim Nemcem tem neugodnejša, ker ruski in francoski časniki že odkrito govore o francosko-ruski zvezi.

Razne stvari.

D. (Cerkniško jezero) se je letos posušilo, med tem ko se dve leti poprej ni. V sredo, 6. t. m. je usahnilo „Levišče“, zadnje znamenje, da je skor 12 tisoč oralov zemlje pred malo tedni še bilo pod vodo. Zadnjih 14 dni je bilo na jezeru jako živahno gibanje. Vsak, ki more hoditi, šel je tje, da je naložil, ali nagrabil si rib. Prečudno veliko te živali se je v treh letih zarodilo. Gotovo so nabrali letos opravičeni in neopravičeni ribiči nad 1000 centov ščuk in šleinov (linov.) Gosp. A. Krašovic kot gospodar ribištva je zajel v eno mrežo 17 centov rib. Najbogatejši lov bil je v „Rešeti“, tamo so se vlovile ščuke do 20 funtov težke. Zdaj je jezerska planjava velikanska senožet. Na stotine voz „bika“ in „kravine“ se dan za dnevom nakosi. Krđela otrok po malih lužicah ribice pobira ter si žakljice polni, in na tisoče žival, „ribičev“, „rac“ in vran itd. pobira v blatu i mahu zaostalo ribjo mladež, ter pričakuje, da prvi dež zopet ponovi gotovo najimennitnejše naše jezero. — Morda o priložnosti o njem kaj več povem.

Za Tomšičev spominek.

Prenesek . . . 1615 gld. 80 kr.
Gosp. Franc Merlak, trgovec v Pliberku 2 „ — „
„ Egid Jamnik, c. k. pristav v Pliberku 1 „ — „
Skup . . . 1618 gld. 80 kr.

Učenke iz dežele,

(2)
ktere v celjsko deklško šolo hodijo, želi neka gosposdičina, ki ima izpite za učiteljico, v stanovanje vzeti, oskrbi tudi hrano in vsake vrste poduk, je slovenskega in nemškega jezika zmožna. Iz prijaznosti o tem se več izve v pisarni osnovalnega odbora banke „Slovenije“ v Celji, gosposke ulice št. 19.

Prva slovenska prodaja usnja

Fr. Šentak-a in družnika

v [poštnih ulicah v dr. Žurbijevi hiši

v

CELJI,

ktera se bode

11. septembra t. l. odprla,

priporoča svoje mnogovrstno usnjarsko blago po nizki ceni v nakup.

(3) Fr. Šentak in družnik.

Kovane, uradno preiskane decimalne vage četirivoglate oblike:

Nositeljna moč: 1 2 3 5 10 15 cent.
Cena, gld.: 18 21 25 35 45 55.
Nositeljna moč: 20 25 30 40 50 cent.
Cena, gld.: 70 80 90 100 110.

Balansirne vage:

Nositeljna moč: 1 2 4 10 20 30 fut.
Cena, gld.: 5 6 7.50 12 15 18.
Nositeljna moč: 40 50 60 70 80 fut.
Cena, gld.: 20 22 25 27.50 30.

Vage za živino z železnim obročjem in utegi (gevihti):

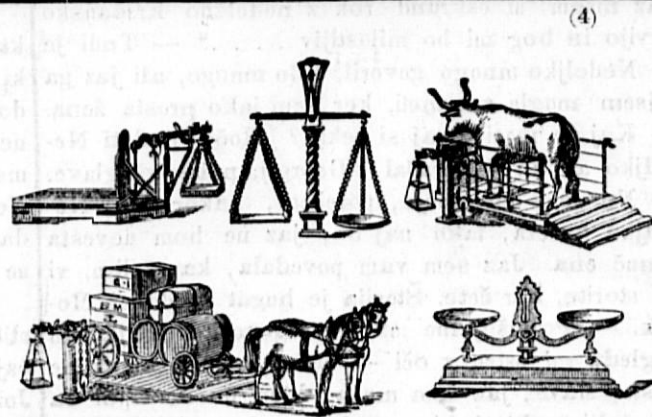
Nositeljna moč: 15 20 25 30 40 50 cent.
Cena, gld.: 150 170 200 230 300 350.

Mostne vage:

Nositeljna moč: 50 60 70 80 100 cent.
Cena, gld.: 350 400 450 500 500.
Nositeljna moč: 120 150 200 300 cent.
Cena, gld.: 600 650 750 900.

L. Bugani & Comp., fabrikanti vag in utegov.

Dunaj, mesto, Singerstrasse Nr. 10.

Dalje vse sorte druge vage in utegi.

Naročilom proti pošiljanju denarja ali na poštno poduzetje ustreže precej: